

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

Prameny tabulek a grafů: ČSÚ, Eurostat

C.1 Ekonomický výkon

Minulý vývoj HDP

Sezónně očištěný reálný HDP⁴ v posledním čtvrtletí 2012 mezičtvrtletně klesl o 0,2 % (*proti stagnaci*), za celý loňský rok se pak HDP meziročně snížil o 1,3 % (*proti 1,1 %*). Po celý rok 2012 se přitom ekonomika nacházela v recesi, ve 2. polovině roku se však hloubka mezičtvrtletních poklesů snižovala, což by mohlo signalizovat slábnutí recese.

Hrubé domácí výdaje ve 4. čtvrtletí 2012 zaznamenaly meziroční pokles, a to vlivem snížení spotřeby domácností o 3,9 % (*proti 3,5 %*). Spotřeba vlády meziročně mírně vzrostla o 0,5 % (*proti poklesu o 0,3 %*). Stejně tak se nepatrně zvýšila tvorba hrubého kapitálu o 0,2 % (*proti 0,7 %*), nicméně při poklesu tvorby hrubého fixního kapitálu o 4,1 % (*proti 1,8 %*). Za celý rok 2012 k poklesu hrubých domácích výdajů o 2,9 % (*proti 2,6 %*) přispěly všechny složky výdajů na konečnou spotřebu a tvorby hrubého kapitálu.

Při hodnocení uvedených odchylek je třeba vzít v potaz, že čtvrtletní národní účty za rok 2012 byly revidovány. Velmi podstatnou změnu z hlediska hodnocení predikce nacházíme u spotřeby domácností, kdy předběžný údaj o vývoji reálné spotřeby domácností ve 3. čtvrtletí 2012 z prosince 2012 byl pokles o 2,4 %, zatímco březnový předběžný údaj již informoval o snížení ve výši 3,9 %. I v případě tvorby hrubého fixního kapitálu je možné část odchylky mezi predikcí a publikovaným předběžným údajem vysvětlit revizí časové řady za 1. až 3. čtvrtletí 2012. Současně platí, že predikovatelnost investic do fyzického kapitálu je velmi obtížná, časové řady vykazují vysokou míru volatility. Podrobnější informace k revizi dat za 1. až 3. čtvrtletí 2012 přinášíme v Tabulce C.1.1.

Vývoz ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně vzrostl o 2,2 % (*proti 3,4 %*) a dovoz se meziročně zvýšil o 1,7 % (*proti 2,7 %*). V porovnání se začátkem roku 2012 tak dynamika vývozu a dovozu dosáhla nižších hodnot, což souviselo s významně horším než předpokládaným vývojem ekonomik hlavních obchodních partnerů.

Kladný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP byl realizován při zhoršení směnných relací, což se odrazilo v meziročním poklesu reálného hrubého domácího důchodu (RHDD) o 1,9 % (*proti 1,6 %*), tedy vyššího poklesu, než kolik činil meziroční pokles HDP.

⁴ Není-li uvedeno jinak, nejsou data komentovaná v textu očištěná a sezónně a pracovní dny.

Tabulka C.1.1: Revize HDP a jeho složek
meziroční reálné růsty v %, difference v p.b.

	2012		
	Q1	Q2	Q3
Hrubý domácí produkt			
březen 2013	-0,1	-1,8	-1,8
prosinec 2012	-0,2	-1,6	-1,6
diference	0,1	-0,1	-0,2
Výdaje domácností na spotřebu			
březen 2013	-2,6	-3,7	-3,9
prosinec 2012	-2,8	-3,1	-2,4
diference	0,2	-0,6	-1,5
Výdaje vládních inst. na spotřebu			
březen 2013	-2,2	-2,0	-0,4
prosinec 2012	-1,9	-1,6	0,1
diference	-0,3	-0,4	-0,5
Tvorba hrubého fixního kapitálu			
březen 2013	1,5	-0,1	-3,4
prosinec 2012	1,7	0,4	-2,9
diference	-0,2	-0,5	-0,5
Vývoz zboží a služeb			
březen 2013	7,4	2,4	3,6
prosinec 2012	7,4	3,2	4,0
diference	-0,1	-0,8	-0,4
Dovoz zboží a služeb			
březen 2013	4,8	1,7	-0,6
prosinec 2012	5,1	2,6	0,7
diference	-0,3	-0,9	-1,3

Nominální HDP ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně klesl o 0,8 % (*proti 0,5 %*). Vzhledem k tomu, že se vývoj deflátoru podařilo odhadnout přesně, připadá celá odchylka na vrub diskrepance mezi předběžným údajem o reálném růstu HDP a jeho odhadem z lednové Predikce. Úroveň nominálního HDP za rok 2012 dosáhla 3 843 mld. Kč, což se téměř shoduje s predikcí (3 840 mld. Kč).

Z pohledu důchodové struktury HDP vzrostly ve 4. čtvrtletí 2012 náhrady zaměstnancům o 2,6 % (*proti 1,9 %*) při růstu mezd a platů o 2,6 % (*proti 1,9 %*). Současně klesl hrubý provozní přebytek o 5,2 % (*proti 3,7 %*). Vývoj byl kvalitativně v souladu s predikcí. Vyšší než predikovaný růst náhrad zaměstnancům lze vysvětlit zvýšenou mírou daňové optimalizace před koncem roku 2012. Relativně vyšší dynamiku zaznamenalo saldo daní a dotací s růstem o 7,2 % (*proti 6,0 %*). Pokles ziskovosti ve smyslu meziročního

snížení hrubého provozního přebytku byl relativně silný. Kvalitativně vývoj koresponduje s průběhem hospodářského cyklu a rovněž s vývojem jednotkových mzdových nákladů, kdy při poklesu produktivity práce v roce 2012 došlo současně k růstu nominálních mezd. Předpokládáme, že tento nesoulad bude s postupným oživováním ekonomiky ustupovat.

V souvislosti s vývojem mezd a platů bychom chtěli upozornit na existující problém konverze do reálného vyjádření a interpretace vývoje některých veličin v reálném vyjádření. Vývoj spotřebitelských cen lze zachytit prostřednictvím změn indexu spotřebitelských cen či deflátoru spotřeby domácností, přičemž v posledním období míra inflace převyšuje růst deflátoru. Při deflování objemu mezd a platů, který se v roce 2012 v běžných cenách zvýšil o 2,0 %, průměrnou mírou inflace (v roce 2012 dosáhla 3,3 %) získáme reálný pokles mezd a platů o 1,3 %. Pokud bychom však ke konverzi do reálného vyjádření použili deflátor spotřeby domácností (v roce 2012 růst o 2,3 %), činil by reálný pokles mezd a platů pouze 0,3 %. Relativně vysoký rozdíl 1 p.b. ve spojení s reálným poklesem spotřeby domácností o 3,5 % dává prostor pro dosti odlišné vysvětlení pozorovaného vývoje. Navíc si lze snadno představit situaci, kdy by byl vývoj např. reálných mezd a platů při uplatnění těchto dvou měřítek spotřebitelských cen dokonce kvalitativně odlišný.

Predikce HDP

Predikce HDP a jeho výdajových složek je ovlivněna stejnými klíčovými rizikovými faktory jako v lednové Predikci, avšak počítá s horším vývojem externího prostředí.

Domníváme se, že ekonomický výkon v 1. čtvrtletí 2013 stagnoval, od 2. čtvrtletí by se však měl začít oživovat. Přesto by měl reálný HDP za celý rok 2013 meziročně stagnovat (*proti růstu o 0,1 %*). Pro rok 2014 pak počítáme s růstem HDP o 1,2 % (*proti 1,4 %*). Z hlediska struktury výdajů na HDP je změna v predikci na rok 2013 způsobena především snížením očekávaného příspěvku zahraničního obchodu k růstu HDP. Úpravy vycházejí ze zhoršeného výhledu ekonomického vývoje hlavních obchodních partnerů v roce 2013 a částečně z prohloubení očekávaného poklesu spotřeby domácností a tvorby hrubého fixního kapitálu ve srovnání s lednovou Predikcí, který však plyne především ze zmiňované revize dat za 1. až 3. čtvrtletí 2012. Na druhé straně v souvislosti s predikovaným oživováním ekonomické aktivity od 2. čtvrtletí 2013 počítáme s mírným růstem zásob.

Domníváme se, že pokles spotřeby domácností v roce 2012 byl zapříčiněn negativním vývojem reálného disponibilního důchodu domácností (při zohlednění míry inflace dle CPI) a rovněž zvýšenou snahou domácností o oddlužování resp. zvyšování objemu úspor. Očekáváme, že oba faktory budou působit i v roce 2013 a predikujeme pokles spotřeby domácností o 1,2 % (*proti 0,7 %*). Predikci pro rok 2013 snižujeme především s ohledem na revize dat čtvrtletních národních účtů zveřejněné v březnu 2013. Pro rok 2014 očekáváme růst spotřeby domácností o 1,0 % (*proti 0,9 %*). Očekávané chování spotřeby v roce 2014 opíráme o oživení ekonomiky a tím i disponibilních zdrojů domácností.

Odhadujeme, že spotřeba vlády v roce 2013 klesne o 0,2 % (*proti 1,0 %*) a v roce 2014 dále o 1,7 % (*proti 0,9 %*). Reálný pokles vládní spotřeby vychází z fiskální strategie vlády.

Investice do fyzického kapitálu zaznamenaly v roce 2012 další pokles. Dosavadní vývoj tvorby hrubého fixního kapitálu chápeme jako výslednici slabé domácí poptávky, nízké dynamiky interních zdrojů financování investičních projektů, kterou můžeme odečíst z vývoje hrubého provozního přebytku, slabé podnikatelské důvěry a nízkého příspěvku vládních investic s ohledem na již zmíněnou fiskální konsolidaci. Pro rok 2013 predikujeme další reálný pokles tvorby hrubého fixního kapitálu o 0,4 % (*proti růstu o 0,1 %*), tvorba hrubého kapitálu by se ale měla v důsledku růstu zásob zvýšit o 0,9 % (*proti 0,1 %*). Pro rok 2014 počítáme s růstem tvorby hrubého kapitálu o 2,9 % (*proti 3,2 %*) a tvorby hrubého fixního kapitálu o 0,9 % (*proti 1,3 %*).

Stejně jako v roce 2012 bude i v roce 2013 negativní příspěvek hrubých domácích výdajů k růstu HDP tlumen kladným příspěvkem zahraničního obchodu. Predikujeme reálný růst vývozu v roce 2013 o 1,3 % (*proti 3,0 %*) a růst dovozu o 0,9 % (*proti 2,3 %*). Nižší výsledný kladný příspěvek zahraničního obchodu k růstu HDP v roce 2013 ve výši 0,4 p.b. (*proti 0,7 p.b.*) pak vychází především ze zhoršení výhledu zahraniční poptávky po domácí produkci.

Očekáváme, že v roce 2014 kladný příspěvek hrubých domácích výdajů (díky oživení spotřeby domácností a investic) převyší rovněž kladný příspěvek zahraničního obchodu, který by měl dosáhnout 0,3 p.b. (*beze změny*). Očekáváme, že vývoz reálně vzroste o 3,7 % (*proti 4,0 %*) a dovoz o 3,5 % (*proti 3,8 %*).

Nominální HDP v roce 2013 patrně vzroste o 0,4 % (*proti 0,6 %*). Pro rok 2014 pak predikujeme růst nominálního HDP o 2,1 % (*proti 2,0 %*).

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Na počátku letošního roku došlo v souladu s lednovou predikcí ke zpomalení meziroční inflace.

Meziroční růst spotřebitelských cen dosáhl v únoru 1,7 % (*proti 1,9 %*) a byl téměř výhradně dán administrativními opatřeními. Jejich příspěvek činil 1,6 p.b., z čehož na zvýšení obou sazeb DPH o 1,0 p.b. na 15 % a 21 %, ke kterému došlo 1. 1. 2013, připadá 0,8 p.b., na loňské zvýšení spotřebních daní z cigaret 0,1 p.b., na dopad změn regulovaných cen (po 0,1 p.b. např. vodné a stočné celkem, elektřina, teplo) pak zbývající část.

Z hlediska jednotlivých oddílů spotřebního koše přispíval k meziroční inflaci v únoru nejvíce oddíl potravin a nealkoholické nápoje (0,8 p.b.), následovaný oddílem bydlení (0,7 p.b.), který má ve spotřebním koši největší váhu.

Rok 2013 by se navzdory zvýšení obou sazeb DPH měl vyznačovat mírnou inflací, na jejíž dynamiku nebudou podle východisek predikce významněji působit ceny ropy (viz Tabulka A.1.3), ani vývoj směnných kurzů (viz Tabulka A.4.1). Za hlavní protiinflační faktory lze nadále označit slabou domácí poptávku, pozici české ekonomiky v záporné produkční mezeře a zhoršenou situaci na trhu práce.

Podobně jako v roce 2012 bude inflace v roce 2013 dána přibližně ze tří čtvrtin administrativními opatřeními, která se skládají z dopadů změn nepřímých daní a ze změn cen vykazovaných ČSÚ jako regulované. Jejich největší část byla jako obvykle soustředěna v prvním měsíci roku. Převážně ve 2. čtvrtletí by se mělo do CPI promítnout letošní zvýšení spotřební daně z cigaret (příspěvek 0,1 p.b.). Administrativní opatření by měla přispět k meziročnímu růstu spotřebitelských cen v prosinci 2013 ve výši 1,5 p.b. (*proti 1,7 p.b.*).

Meziroční inflace by ve zbývajících čtvrtletích roku 2013 neměla ve srovnání s 1. čtvrtletím již dále

zpomalovat. Očekáváme, že **průměrná míra inflace v roce 2013** dosáhne 2,1 % (*beze změny*) při prosincovém meziročním růstu 2,2 % (*proti 2,3 %*).

Ceny průmyslových výrobců rostou velmi mírně a nepředstavují riziko pro růst spotřebitelských cen, avšak v případě cen zemědělských výrobců, zejména cen rostlinných výrobků, lze pozorovat značnou růstovou dynamiku. Z tohoto důvodu řadíme nadále ceny potravin na stranu proinflačních rizik predikce.

V roce 2014 by růst spotřebitelských cen měl být ovlivněn administrativními opatřeními v menším rozsahu než letos. V oblasti nepřímých daní počítáme pouze s dalším zvýšením spotřební daně z cigaret, jehož dopad do CPI by měl činit 0,1 p.b.

Inflace by v roce 2014 v souvislosti s jen pozvolným oživením české ekonomiky měla být mírná, v meziročním vyjádření by se měla v průběhu celého roku pohybovat v dolní polovině tolerančního pásma okolo inflačního cíle ČNB (viz Graf C.2.1). Průměrnou míru inflace v roce 2014 odhadujeme na 1,7 % (*proti 1,8 %*) a prosincový meziroční růst na 1,9 % (*proti 2,1 %*).

Deflátoři

Deflátor hrubých domácích výdajů, který je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně vzrostl o 1,0 % (*proti 1,1 %*).

Očekáváme, že se deflátor hrubých domácích výdajů v roce 2013 zvýší o 0,7 % (*proti 1,0 %*), pro rok 2014 pak predikujeme růst o 1,2 % (*proti 0,8 %*).

Hodnota **implicitního deflátoru HDP** ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně vzrostla o 0,6 % (*shoda s predikcí*) při zhoršení směnných relací o 0,6 % (*proti 0,8 %*).

Pro letošní rok počítáme s růstem deflátoru HDP o 0,4 % (*proti 0,5 %*), v roce 2014 by se deflátor mohl zvýšit o 0,9 % (*proti 0,6 %*).

C.3 Trh práce

Vleklá recese se již ve značné míře projevuje na českém trhu práce. Nezaměstnanost v obou metodikách na sezónně očištěných datech roste, zaměstnanost již mírně mezičtvrtletně poklesla. Mzdový vývoj ve 4. čtvrtletí byl determinován výší vyplacených mimořádných odměn za účelem „daňové optimalizace“.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS⁵) ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně vzrostla o 0,6 % (proti 0,8 %), přičemž sekundární sektor po stagnaci v předchozím čtvrtletí již zaznamenal pokles. Zaměstnanost ve službách jako celku sice rostla, avšak existovaly značné rozdíly mezi jednotlivými odvětvími: na jedné straně pokračuje zvyšování zaměstnanosti např. v peněžnictví či školství, oblasti citlivější na hospodářský cyklus naopak zaznamenávají již několik čtvrtletí po sobě pokles (např. dopravní služby a obchod).

Potvrzuje se také trend růstu podílu sebezaměstnaných na zaměstnanosti na úkor zaměstnanců, který s vysokou pravděpodobností vede k rozšiřování švarcsystému, s negativními daňovými dopady. Nepříznivé hospodářské podmínky se taktéž projevují v nezanedbatelném poklesu počtu zaměstnavatelů již od poloviny roku 2011; jejich příspěvek k meziročnímu růstu zaměstnanosti pro rok 2012 činil -0,2 p.b.

Vyššímu poklesu zaměstnanosti nejspíše brání snaha firem o udržení kvalitních pracovníků: podíl částečných úvazků dosáhl 6,4 %. Zvýšenou snahu pracovníků k udržení či zajištění alespoň minimálních pracovních příjmů lze také dokladovat podílem částečných úvazků u sebezaměstnaných: tento ukazatel roste již od poloviny roku 2011 a ve 4. čtvrtletí 2012 dosáhl historického maxima 9,1 %. Tento vývoj měl také za následek pokles odpracovaných hodin na zaměstnaného o 1,2 % v roce 2012.

Domníváme se, že možnosti pro udržení stávající zaměstnanosti jsou již do značné míry vyčerpány. Vzhledem ke zpožděnému dopadu recese očekáváme pro rok 2013 pokles zaměstnanosti o 0,2 % (proti stagnaci). Pro rok 2014 již přepokládáme meziroční stagnaci zaměstnanosti. Nadále přitom počítáme s pokračováním tendence ke zvyšování podílu podnikatelů.

Míra zaměstnanosti (15–64 let) vykazuje od roku 2011 poměrně stabilní a silný růst, ve 4. čtvrtletí 2012 vzrostla o 0,9 p.b. na 67,0 %. Tento vývoj je zapříčiněn vyšší pracovní aktivitou u osob nad 45 let, a to zejména ve

věkové skupině 60–64 let. Naopak míra zaměstnanosti populace starší 15 let vzrostla jen o 0,3 p.b.

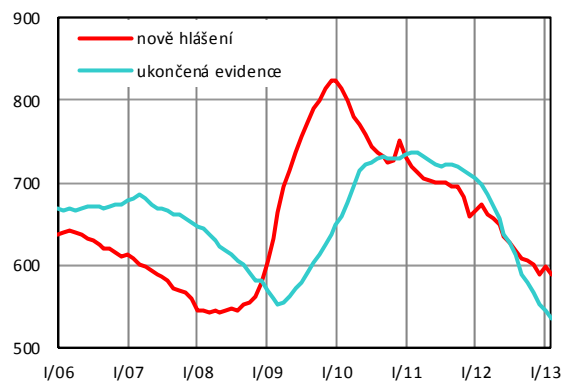
Míra ekonomické aktivity (15–64 let) vzrostla ve 4. čtvrtletí 2012 v meziročním srovnání o 1,6 p.b. na 72,3 %. Tato hodnota je důsledkem zvýšené opatrnosti domácností a snahy kompenzovat současné či očekávané výpadky reálného disponibilního důchodu při zhoršené hospodářské situaci. Ke zvyšování míry participace také významně přispívá změna demografické struktury, přičemž tento vývoj bude pokračovat i v následujících letech (viz Graf B.1.7).

Nezaměstnanost

Sezónně očištěná registrovaná nezaměstnanost v prvních dvou měsících roku 2012 potvrdila růstovou tendenci, přičemž na lednová čísla měla rovněž vliv prezidentská amnestie a následná registrace propuštěných vězňů na úřadech práce. Nárůst registrované nezaměstnanosti je v posledních několika měsících způsoben zejména snižující se schopností nezaměstnaných nalézt práci, ať už samostatně či s pomocí úřadů práce, které jsou patrně v oblasti péče o nezaměstnané kapacitně omezené. 12měsíční úhrn počtu nezaměstnaných, kteří opustili registraci na úřadech práce, poklesl v únoru 2013 na 535 tis. osob, přičemž celkový počet registrovaných nezaměstnaných činil 586 tis. lidí. Průměrná délka trvání nezaměstnanosti tak přesahuje 1 rok a stává se palčivým sociálním problémem. V delším časovém období existuje riziko, že se tyto osoby stanou dlouhodobě nezaměstnanými, což by následně vedlo ke strukturálním problémům na trhu práce (složitější opětovné zapojení do pracovního procesu, možné snižování kvalifikace apod.)

Graf C.3.1 Toky v registrované nezaměstnanosti

12měsíční klouzavé úhrny, v tis. osob

Na druhé straně je nárůst nezaměstnanosti, navzdory poměrně dlouho trvající recesi, brzděn přetrvávajícím poklesem počtu nových registrací. (Jednorázový nárůst v lednu byl způsoben amnestií, v únoru se pokles

⁵ Data z VŠPS jsou v textu, grafech i v tabulkách po roce 2011 uváděna v řadě po přepočtu na sčítání lidu 2011.

obnovil.) Jejich 12měsíční úhrn byl v únoru 2013 nižší než v roce 2006 při růstu ekonomiky o 7,0 % (viz Graf C.1.1).

Míra nezaměstnanosti podle VŠPS (ve věku 15+) dosáhla ve 4. čtvrtletí roku 2012 hodnoty 7,2 % (*proti 6,8 %*).

V důsledku horšího než očekávaného vývoje ve 4. čtvrtletí 2012 a snížení predikce výkonnosti české ekonomiky očekáváme nárůst míry nezaměstnanosti na 7,6 % v roce 2013 (*oproti 7,3 %*). Sezónně očištěná míra nezaměstnanosti by pak měla kulminovat v průběhu roku 2014.

Mzdy

Na vývoj objemu mezd i průměrné mzdy měla ve 4. čtvrtletí zásadní vliv „daňová optimalizace“ v podobě snahy vysokopříjmových obyvatel vyhnout se nově zavedenému zdanění příjmů nad stropy sociálního a zdravotního pojištění (tzv. solidární dani).

Průměrná mzda (podniková, přepočtená na plný úvazek) nominálně vzrostla ve 4. čtvrtletí 2012 o 3,7 % (*proti 1,6 %*). Došlo tedy k výrazně vyššímu než předpokládanému objemu vyplacených mimořádných odměn za účelem jejich zdanění ještě v příznivějším daňovém systému roku 2012. K nejvyšším nárůstům průměrné mzdy došlo v oblastech peněžnictví a pojišťovnictví (24,1 %) a výrobě a distribuci elektřiny, tepla a plynu (13,1 %).

V důsledku tohoto vývoje očekáváme znatelné zpomalení růstu průměrné mzdy v 1. čtvrtletí 2013, což bude mít za následek pouze mírný meziroční růst nominální mzdy v roce 2013 o 1,8 % (*oproti 2,0 %*).

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) vzrostl ve 4. čtvrtletí 2012 meziročně o 2,6 % (*proti 1,9 %*), přičemž se i zde projevily efekty daňové optimalizace. Vedle výše uvedeného i vzhledem k vyššímu očekávanému poklesu počtu zaměstnanců přepokládáme na rok 2013 nárůst objemu mezd a platů pouze o 1,4 % (*oproti 1,9 %*). Také z důvodu odložení zvýšení sazby pojistného na sociální zabezpečení placené zaměstnanci o 2 p.b. a snížení sazby placené zaměstnavateli o 2 p.b. z roku 2014 na 2015 snižujeme predikci růstu objemu mezd a platů na 2,7 % (*oproti 3,5 %*). Efekty očekávané částečné kompenzace poklesu čisté mzdy zaměstnanců ze strany zaměstnavatelů se tedy projeví o rok později.

Nízký růst nominální mzdy v roce 2012 v kombinaci s poklesem produktivity práce měl za následek nejvyšší růst jednotkových nákladů práce od roku 2002 (o 3,8 %). V letech 2013 a 2014 by růst jednotkových nákladů práce neměl přesáhnout 1,6 %.

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

Vnější nerovnováha, vyjádřená poměrem salda běžného účtu (BÚ) k HDP, dosáhla v roce 2012 $-2,4\%$ (proti $-1,6\%$)⁶, a meziročně se tak zlepšila o 0,3 p.b. Zlepšení souviselo výhradně s výsledky obchodní bilance (zlepšení o 1,4 p.b.). Přebytek bilance služeb se snížil o 0,2 p.b., schodek bilance výnosů vzrostl o 0,9 p.b. a bilance běžných převodů přešla z aktiva do pasiva (zhoršení o 0,1 p.b.).

Po silném růstu exportních trhů⁷ v letech 2010 a 2011 (o 11,5 %, resp. 7,2 %) došlo v roce 2012 v souvislosti s útlumem v zemích našich obchodních partnerů k jeho zpomalení na 0,9 % (proti 1,3 %). V roce 2013 předpokládáme pokles exportních trhů o 0,1 % (proti růstu o 1,5 %). Pro rok 2014 pak počítáme s oživením světové ekonomiky, doprovázeným růstem exportních trhů o 2,6 % (proti 2,8 %). Očekáváme také zpomalení růstu exportní výkonnosti, která indikuje změnu podílu objemu českého zboží na zahraničních trzích, a to z 3,0 % (proti 3,4 %) v roce 2012 na 1,0 % (proti 1,4 %) v roce 2013 a 0,9 % v roce 2014 (proti 1,0 %).

Zhoršení vnějšího prostředí se spolu s poklesem domácí poptávky odrazilo ve zpomalování růstu zahraničního obchodu v průběhu celého roku 2012. Od 1. čtvrtletí, kdy vývoz vzrostl o 11,6 %, tempa jeho růstu klesala až na 2,4 % ve 4. čtvrtletí. Z 9,0 % až na 2,1 % zpomalil v průběhu roku i růst dovozu. Celkově se vývoz v roce 2012 zvýšil o 7,0 % a dovoz o 4,9 %. Předstih růstu vývozu před dovozem se promítl do zvyšování přebytku obchodní bilance, který za rok 2012 dosáhl 145,8 mld. Kč (proti 151 mld. Kč), tj. meziročně o 55,4 mld. Kč více.

Nízký růst poptávky, resp. její pokles na tradičních zahraničních trzích, se dařilo českým exportérům částečně nahrazovat na ostatních trzích. Od roku 2005 se snížil podíl EU coby hlavního partnera na vývozu o 4,5 p.b. (na 81,2 %) a dovozu o 6,2 p.b. (na 65,4 %). V této souvislosti se zvýšily vývozy do ostatních teritorií, jako do Společenství nezávislých států (o 2,5 p.b. na podíl 5,6 %), Číny (o 0,6 p.b. na 1,0 %) a rozvojových zemí (o 0,5 p.b. na 3,9 %). Zvýšil se také podíl těchto teritorií na celkovém dovozu – zemí SNS (o 1,2 p.b. na 8,9 %), Číny (o 4,4 p.b. na 9,6 %) a rozvojových zemí (o 1,5 p.b. na 7,2 %).

V roce 2013 očekáváme zesílení vlivu nepříznivého vývoje vnějšího prostředí a další zpomalení temp růstu obchodu. Při pomalejším růstu dovozu než vývozu odhadujeme zvýšení přebytku obchodní bilance v roce 2013 na 4,1 % HDP (proti 4,4 %), v roce 2014 pak na 4,3 % HDP (proti 4,7 %).

Schodek palivové bilance (SITC 3) dosáhl v roce 2012 4,9 % HDP (v souladu s predikcí). Vzhledem ke scénáři cen ropy předpokládáme v průběhu let 2013 a 2014 pokles cen paliv a snižování schodku palivové bilance; v roce 2013 na 4,8 % HDP (proti 4,6 %) a v roce 2014 dále na 4,3 % HDP (proti 4,2 %).

Přebytek bilance služeb v roce 2012 meziročně klesl o 0,2 p.b. na 1,3 % HDP (v souladu s predikcí). Vývoz i dovoz služeb rostl ve všech položkách. Pokračoval trend z předchozích období, kdy se celkové výdaje na služby zvyšovaly rychleji než celkové příjmy a přebytek bilance služeb se snižoval. Pouze u dopravních služeb rostly rychleji příjmy než výdaje, výdaje na cestovní ruch i tzv. ostatní služby převýšily příjmy. Celkovou bilanci nejvíc ovlivnil právě rychlý růst nákupu ostatních služeb. Pro roky 2013 a 2014 očekáváme další mírný pokles přebytku bilance služeb na úroveň cca 1,1 % HDP (proti 1,0 %), resp. 0,9 % HDP (proti 0,8 %).

Schodek bilance výnosů, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, se v roce 2012 proti roku předchozímu zhoršil o 0,9 p.b. a dosáhl 7,5 % HDP (proti 6,6 %). Došlo k výraznému nárůstu odlivu investičních výnosů v podobě dividend vyplácených zahraničním vlastníkům tuzemských přímých investic. Na druhé straně se zlepšila bilance náhrad zaměstnancům, která má však na celkovou bilanci výnosů podstatně menší vliv. Očekáváme, že růst schodku bilance výnosů bude pokračovat a dosáhne 7,7 % HDP v roce 2013 (proti 6,8 %) a 7,8 % HDP (proti 6,9 %) v roce 2014.

V uvedených souvislostech předpokládáme, že v roce 2013 dojde jen k nepatrnému zlepšení salda běžného účtu na $-2,3\%$ HDP (proti $-1,3\%$), nezměněný schodek BÚ očekáváme i v roce 2014 (proti $-1,2\%$). Schodek běžného účtu v tomto rozsahu nezakládá žádná rizika pro vznik makroekonomické nerovnováhy.

⁶ Část horšího výsledku oproti lednové predikci jde na vrub revize údajů za 1. až 3. čtvrtletí 2012.

⁷ Vážený průměr růstu dovozu zboží sedmi nejvýznamnějších obchodních partnerů (SRN, Slovenska, Polska, Rakouska, Francie, Velké Británie a Itálie).

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2012 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2013 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2012 činila parita kupní síly ČR podle aktualizovaných údajů Eurostatu 17,81 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 16,96 CZK/EUR v porovnání s EA12.

V roce 2009 se v důsledku hospodářské krize absolutní úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí **běžné parity kupní síly** ve všech sledovaných zemích s výjimkou Polska snížila. Zatímco většina států se z krize postupně zotavila, v Řecku pokračuje propad absolutní ekonomické úrovně již pátý rok v řadě a k mírnému poklesu došlo v letech 2011 a 2012 také v Portugalsku a v roce 2012 ve Slovinsku. Kromě snížení absolutní úrovně se ve všech výše uvedených zemích snížila také relativní ekonomická úroveň vůči zemím EA12. Největší propad zaznamenalo Řecko, kde celková výše poklesu v období let 2009 až 2012 dosáhla celých 16 p.b. Ekonomická úroveň v porovnání s průměrem zemí EA12 se naopak nejrychleji zvyšuje v pobaltských státech, v roce 2013 by však tempo reálné konvergence mělo mírně zpomalit.

V České republice dosáhla ekonomická úroveň HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly v roce 2012 přibližně 20 500 PPS, což odpovídalo 75 % ekonomického výkonu EA12. Po období konvergence, kdy se v letech 2000 až 2007 relativní ekonomická úroveň České republiky v porovnání se zeměmi EA12

zvýšila o 13 p.b., dochází od roku 2010 ke stagnaci či pouze velmi mírnému růstu relativní ekonomické úrovně. Ta nicméně již v roce 2011 převýšila ekonomickou úroveň Řecka a opakovaně také Portugalska a v roce 2013 by měla převýšit i ekonomickou úroveň Slovinska.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele prostřednictvím běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. Tento ukazatel v případě ČR činil v roce 2012 cca 14 500 EUR, tedy polovinu úrovně EA12. Z důvodu očekávaného mírného znehodnocení CZK předpokládáme pro rok 2013 mírný pokles absolutní i relativní úrovně.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v České republice se v roce 2012 **komparativní cenová hladina HDP** snížila o 3 p.b. a dosáhla tak 67 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles cenové hladiny o další 1 p.b. v roce 2013 by měl napomoci k udržení konkurenceschopnosti české ekonomiky.